Pnącza na szlakach komunikacyjnych - cz. I Miejski walor

Utworzono: czwartek, 22, lipiec 2010 08:26 Szczepan Marczyński

Pnącza mają wiele walorów, czyniących je jedną z najcenniejszych grup roślin na terenach zurbanizowanych. Zajmują mało miejsca, a dają szybko efekt dzięki masie wytworzonej zieleni, pięknym kwiatom lub ozdobnym owocom. Stwarzają osłony od wiatru, kurzu i słońca oraz oczyszczają powietrze, wzbogacając je w tlen.

Pnącza są roślinami o wiotkich pędach, wymagającymi wsparcia, aby mogły wznieść się do góry (fot.1). Mogą przytrzymywać się podpór korzeniami czepnymi, np. bluszcz (Hedera) (fot. 2), hortensja pnąca (Hydrangea anomala subsp. petiolaris), milin (Campsis), wijącymi się pędami, np. dławisz (Celastrus), glicynia (Wisteria), wiciokrzew (Lonicera) (fot. 3); ogonkami liściowymi - powojnik (Clematis) lub specjalnie wytworzonymi wąsami, np. winobluszcz (Parthenocissus) czy winorośl (Vitis) (fot 4). Niektóre odmiany, np. winobluszcz pięciolistkowy odmiana murowa (Parthenocissus quinquefolia var. murorum) lub winobluszcz trójklapowy (Parthenocissus tricuspidata) (fot. 5) na końcach wąsów wytwarzają specjalne przylgi (przyssawki), którymi przywierają nawet do gładkich powierzchni, np. ścian, mogąc się wspinać na wysokość przeszło 20 m.

Liście pnączy mogą zdobić teren rozmaitymi kolorami, nie tylko przeróżnymi odcieniami zieleni – wiele odmian ma barwne liście. Warto choćby wspomnieć o żółtolistnym chmielu (Humulus lupulus) 'Aureus', biało-różowo-zielonych liściach aktinidii pstrolistnej (Actinidia kolomikta) 'Adam', czy winnika zmiennego (Amplelopsis glandulosa) 'Elegans'. Jesienią szkarłatną barwą przyjmują liście winobluszczy (Parthenocissus) i winorośli japońskiej (Vitis coignetiae). Cenne są również pnącza o liściach zimozielonych, np. bluszcz pospolity (Hedera helix), wiciokrzew zaostrzony (Lonicera acuminata), wiciokrzew Henryiego (Lonicera henryi), czy wiciokrzew japoński (Lonicera japonia), które mogą stworzyć zieloną osłonę przez cały rok. Trzeba pamiętać jednak o ich mniejszej mrozoodporności,

Phoca PDF

ograniczając ich stosowanie do rejonów o łagodniejszym klimacie (zachodnia i centralna Polska).

Dużą atrakcję większości pnączy stanowią barwne kwiaty, mieniące się kolorem od wczesnej wiosny do późnej jesieni. Szczególnie dużo form i barw zapewniają powojniki (Clematis) (fot. 6), ale pięknie wyglądają również kwiaty wiciokrzewów (Lonicera) czy milinów (Campsis). Nie można zapomnieć również o glicynii (Wisteria), która kwitnie krótko (l-3 tygodnie), ale jej kwieciste kaskady są imponujące.

Wiele pnączy ma pachnące kwiaty, np. wiciokrzew przewiercień (Lonicera caprifolium), wiciokrzew pomorski (Lonicera periclymenum), wiciokrzew Heckrotta (Lonicera x heckrottii), wiciokrzew japoński (Lonicerajaponica) 'Halliana', czy powojniki południowy (Clematis flammula), jesienny (Clematis terniflora) czy mało wymagający powojnik mandżurski (Clematis mandschurica). Roztaczają przyjemną woń, a ich zapach uwydatnia się najbardziej wieczorem. Wyczuwalny jest zwłaszcza w miejscach osłoniętych od wiatru.

Owoce pnączy czasem są równie, a czasem nawet bardziej atrakcyjne od kwiatów. Ozdobne fioletowe owoce winnika zmiennego (Ampelopsis glandulosa) 'Elegans' i żółto-czerwone dławisza (Celastrus) wprowadzają dodatkowe barwy jesienią. Puszyste owocostany powojników (Clematis) tworzą na roślinach peruki, które zdobią je również zimą, formując kunsztowne kształty w połączeniu ze śniegiem czy szrenią. U cytryńca chińskiego (Schisandra chinensis) i wielu odmian aktinidii (Actinidia) są jadalne, smaczne i zdrowe. Pnącza te łączą walory rośliny ozdobnej i użytkowej.

Pnącza oferują ptakom bezpieczne schronienie i miejsce do gniazdowania. Szczególnie przydatne będą tu umiarkowanie lub silnie rosnące gatunki, np. winobluszcze (Parthenocissus), wiciokrzewy (Lonicera), rdestówka Auberta (Fallopia

Phoca PDF

aubertii), dławisz (Celastrus), liczne powojniki (C1ematis), czy tworzący plątaninę cienkich pędów przykrytych dachówkowato ułożonymi sercowatymi liśćmi miesięcznik dahurski (Menispermum davuricum). Owoce wiciokrzewów (Lonicera), winobluszczy (Parthenocissus), dławiszy (Celastrus), czy winników (Ampelopsis) mogą stanowić jesienny pokarm ptaków.

Z pnączy można stworzyć osłony zastępujące żywopłoty. Stosując szybko rosnące pnącza, np. rdestówkę Auberta (Fallopia aubertit) czy powojniki (C1ematis) ‘Lambton Park’ (fot. 7), 'Bill MacKenzie' i 'Paul Farges', można stworzyć osłonę już w ciągu kilku miesięcy. Sadząc pnącza przy ogrodzeniach, trzeba wziąć pod uwagę ich siłę wzrostu i ciężar. Wprawdzie bardzo silnie rosnące szybko stworzą osłony, ale w przyszłości będą wymagały więcej przycinania, aby nie rozrosły się nadmiernie, głusząc sąsiadujące rośliny lub niszcząc ogrodzenia.

dr inż. Szczepan Marczyński
Clematis Sz. Marczyński, W. Piotrowski s.j. Szkółka Pojemnikowa, Pruszków
www.clematis.com.pl

Zagadnienia aranżacji i nasadzeń pnączy jako zieleni terenów publicznych i układów komunikacyjnych dr inż. Szczepan Marczyński omawiał podczas Konferencji „Zieleń Autostradowa”, której organizatorem była firma DENDROS. Konferencja odbyła się podczas kieleckich Targów AUTOSTRADA-Polska (12 maja 2010 r.). O pnączach w układach drogowych również można przeczytać w sierpniowo-wrześniowym wydaniu magazynu AUDOSTRADY.

Phoca PDF